

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ

ПРОТОКОЛ

№ 51

На 31 януари 2017 г. се проведе заседание на Обществения съвет към ЦИК

Дневен ред:

1. Обсъждане на ден и час за седмичните заседания.
2. Анализ на ОС на избори 2016 и референдум, последни бележки.
 - 2.а Анализ на ОС на Избори 2015 и референдум.
3. Невалидни гласове – анализ от минали избори, работа по методиката.
4. Машинно гласуване – становище на ОС – предвид големия обществен и медиен интерес.
5. Среща с Бойко Никифоров – ОС Правосъдие – Русе (2 февруари, след обяд).
6. Разни.

ПРИСЪСТВАХА: Румяна Дечева – председател

Европейско общество за защита на човешките права в България

Надежда Гологанова – зам.-председател

Гражданска инициатива за свободни и демократични избори

Дончо Пачиков – зам.-председател

Българско сдружение за честни и граждански права –
Национална асоциация

Тодор Гунчев – Федерация на независимите студентски дружества

Велко Милоев – БСЧИ – Плевен

Стефан Манев

Заседанието бе открито в 15,15 часа и председателствано от госпожа Румяна Дечева – председател на Обществения съвет към ЦИК.

* * *

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: В условията на падащ кворум обявявам днешното заседание за открито.

Уважаеми колеги, към точките които бях изпратила предварително си позволих към точка втора да сложа едно допълнение ще обясня защо.

Първа точка – Обсъждане на ден и час за седмичните заседания. Мисля че в няколко минути може да се споразумеем кое ще бъде подходящото време предвид на това, че ограниченията бяха наложени най вече от двама от членовете, които по стечение на обстоятелствата вече не са с нас. Може да преосмислим времето за среща.

Точка втора – Последно оглеждане на анализа на Обществения съвет за изборите през 2016 г. и референдума.

Точка 2а. Това е допълнението, което си позволих да сложа е анализ на Обществения съвет за изборите 2015 г. и референдума. Формално ни е необходимо решение, за да бъде качен на сайта. Този анализ беше на сайта. Беше в два различни варианта на сайта. По каквато и да било причина и с неведома ръка, аз разговарях и с Информационно обслужване през м.декември, но е изчезнал. Станала е грешка. Обясниха ми, че имало възможност при качване на нови документи с някакъв клик по грешка да падне документ. Но така или иначе, за да бъде качен на сайта анализа от миналата година е необходимо ново решение.

Причината, че въобще го докладвам това имайки предвид, че това е анализ представен пред министри, вицепремиер, кръгли маси и т.н. е, че в анализа, който аз намирам в моите архиви няма организациите, които го подкрепят. А ние тогава изрично имахме организации, които участваха в изработването му и които го подкрепяха. Аз мога само по памет да си спомня кои бяха организациите. Но така или иначе ще ни се наложи, тъй като всичко това е свързано с една отчетност на ЦИК и на неправителствените организации и на всички нас. След всички избори има предоставени доклади, тъй като за миналата година цялата папка липсва и наша и на една друга организация, която беше наблюдавала и техния доклад го няма. В смисъл не само ние да липсваме, но всичко липсва.

За съжаление тази организация ние я поканихме да дойде и да стане член на Обществени съвет, но за съжаление те никога не се възползваха от поканата. Те предоставиха отчет, но не се възползваха да кандидатстват, така че ние даже не знаем коя е организацията.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Със сигурност имаше доклад на ИСИ.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ще информираме всички организации и ще поканим онези, които имат доклади да ги предоставят. Ще поканим всички организации да предоставят независимите си доклади и анализи, но някои от тях освен собствените си доклади и анализи участваха в този, за да може качвайки го на сайта той да бъде съответно с имената на организациите, които го подкрепят. В момента обяснявам по каква причина ще се върна към по-стари избори и защо ще търсим информация.

Трета точка е невалидни гласове, анализ от отминали избори, работа по методиката.

Току що научихме от Цветозар Томов, че той все още не е готов да я предостави.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз имам вариант да го обсъдим и да го предадем в някакъв вид.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Точка четири – машинно гласуване, становище на ОС.

Точка пет е среща с Бойко Никифоров от Обществен съвет – правосъдие – Русе.

Точка – разни.

Допълнение към този дневен ред има ли? Няма.

Приема се.

Преминаваме към **точка първа**.

Обсъждане на ден и час за седмичните ни заседания.

Не съм получила на имейл писмени предложения, така че ако някой има в момента предложения, моля да ги каже. Имам устно предложение от Тодор Гунчев за промяна на часа или деня, тъй като това е време, което му съвпада с Академичния съвет, който няма как да бъде променен.

Имах устно предложение от Дончо Пачиков преди месеци, но след като не се съобразихме с него той спря да се жалва.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Не съм се жалвал. Аз съм си наредил всичко за този ден и за този час от много месеци.

ТОДОР ГУНЧЕВ: От 14.15 часа имам съвет в УНСС. Това е много неудобно за мен. Необходими са ми 20 или 30 минути, за да стигна до там. Ако може по-рано или по-късно да бъде или друг ден. Всеки друг ден имам възможност.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Вие си спомняте, че и при предишните избори от това, че свършваме по-късно всички от ЦИК са си тръгнали. Самото изместване за 15.00 часа беше по искане на един от членовете ни. Но колкото по-рано толкова по-голям шанс имаме да свършим и други неща, а не само ние да се срещаме.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ако запазим вторник като ден, другия вариант е или да е от 16.00 часа или да е сутрешен час в 9 или в 10 часа.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Вторник в 16.00 часа.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Да опитаме един, два пъти, ако се получава да остане.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Предлагаме да започнем м.февруари с променен час запазвайки деня вторник от 16.00 часа.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Госпожо председател, може ли едно предложение да направя във връзка с пропуските. Понеже за пореден път се обясни, че няма писмо. Да попитам какво се прави. Аз последните два път идвам с еднократен пропуск. Има ли промяна? Има ли писмо?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: На нас от днес нататък пропуските ни са изтекли и започва ново издаване. Аз знам, че за целия списък на Обществени съвет сме подали. За вашата организация имаме два пропуска. Имахме и друг случай Стоил Стоилов и изведнъж научих, че той е идвал всеки път с еднократен пропуск, въпреки че е в списъка. Ние имаме самоподновяваща се заявка с имената на Обществения съвет, които отново сме ги подали.

Оказа се, че на всички пропуските ни не само са изтекли, но и няма писмо за подновяване и ще бъде пуснато писмо за това.

(Господин Стефан Манов участва в заседанието на Обществения съвет по скайп)

Да информираме Стефан Манов за хода на заседанието. Към дневния ред, който беше изпратен има добавена една малка точка от предишен анализ, който не е качен на сайта. Току що минахме през точка разни за нашите пропуски. И сега започваме с точка първа от дневния ред.

По точка първа решихме, че опитно за м.февруари ще започваме с един час по-късно заседанието, което е 16.00 часа българско време в търсене на по-удобен ден и час за участниците, за представителите. И след няколко седмици, ако се налага ще преосмислим.

Сега минаваме към **точка втора** – Анализ на изборите от 2016 г. последни бележки.

Тази сутрин около 10.00 часа изпратих анализа, така както беше оформено със съвместните ни усилия. На последните две заседания имаше едно решение, тъй като имаме много предложения. Имахме една предварителна договорка с ЦИК от изборите миналата година да се стараем в 10 – 12 максимум страници да излагаме анализа си и предложенията. Нещо към което ние този път не успяхме да се придържим. Решихме понеже беше станало над 35 страници, решихме да извадим, а и в разговор с членове на ЦИК формални и неформални, разбрахме, че това, което за тях ще бъде най-полезно са онези предложения, които биха могли да бъдат от полза при тези избори непосредствено преподготовката, която в момента започва. Онези които са по-дългосрочни, които ще изискват различна и политическа ситуация да ги оставим за след анализа на изборите 2017 г.

Тоест онова което е по-дългосрочно да го направим след два, три месеца след като приключат изборите 2017 г. а това, което непосредствено може по някакъв начин да служи да го включим в този анализ. С тази уговорка ние подготвихме тези 21 страници. Днес след малко те ще бъдат докладвани като работен документ в ЦИК с уговорката, че ние ще продължим да работим. Към настоящия момент очакваме до края на работния ден решение на ВАС по отношение на жалбата по решението на ЦИК за откриване на машинно гласуване само в 500 секции.

И другото, което има отношение към аспекти на нашия анализ е окончателното решение по 44-те секции. Повторното преброяване е приключило, но все още съдейки по това, че помещението продължава да бъде заключено и запечатано от ВАС явно, че процедурата не е изчерпана докрай.

СТЕФАН МАНОВ: Като информация от последните минути прокуратурата е пледирала основателност на жалбата на Инициативния комитет относно референдума и е подкрепила искането за отмяна на решението на ЦИК.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Този въпрос ще бъде най-много едно изречение прибавено към анализа.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Отделили сме няколко страници на машинното гласуване. Може би някои от аспектите няма да са толкова значими в този момент. Аз споменавам само кои са двата аспекта, които ще ни бъдат необходими за пълно завършване на анализа. Едното е 44, кои не са приключили. За кое споменавах?

СТЕФАН МАНОВ: За 44-те. Прокуратурата е пледирала за основателност на жалбата.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Моя е грешката. Аз мислех, че говориш за другото решение за 12 000. Това много малко ще промени. Само ще има отношение към жалбите и към начина на решаване. Отделили сме сега малко време днес всеки, който е огледал анализа в така предложения краен вариант.

СТЕФАН МАНОВ: Ако искате да ви кажа още нещо за това дело.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Разбира се. Предлагам в момента да огледаме всички останали текстове без това, което би могло да касае 44-те или машинното гласуване, на което след това ще му посветим и отделна точка. Към анализа ли искаш да кажеш нещо за делото или предпочиташ към точка разни в края.

СТЕФАН МАНОВ: В точка разни.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Минаваме към анализа. Ако някой има още някакви съображения, допълнения, промени моля момента е подходящ.

Искам да благодаря на всички присъстващи тук плюс някои, които не присъстват тук, участваха много активно. Някои вероятно ще видят, че има промяна в изреченията им включително и моите, има промяна в оформянето. Целта е била не за подмяна на становищата, а целта е да звучи повече като хомогенен текст. Но ако има бележки, ако нещо е било прочетено некоректно или третирано некоректно, моля ви сега или по-късно днес да кажете. Единствената разлика между текста, който имам и този, който всеки друг би могъл

да има е, че Надя махна правописните грешки от текста. Това е последния, който го бях изпратила и който се внася след малко в ЦИК.

СТЕФАН МАНОВ: Аз имам един въпрос. Имам една неяснота, един пропуск. Последно бях работил преди няколко седмици, когато първоначално искахме да го оформим бързо, върху един документ, който седеше на интернет в гугъл докс. И там имахме една глава – Гласуване в чужбина, която не е в този документ. Не знам в кой момент са станали сливания на версии, но изобщо нямаме тази точка вече.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Като отделна точка нямаме. Имаме гласуване.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Ще се опитам да припомня. В момента в който Румяна Дечева ме покани в гугъл докс имаше тези раздели, които са сега и имаше едни цветни коментари в дъното. В следващия момент нещо изчисти там и тези коментари, които бяха в различни цветове.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Станаха един.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Този текст гласуването в чужбина в момента на няколко места е споменато, но към различни части го има.

СТЕФАН МАНОВ: Аз като никога не съм го правил на компютъра, а съм бил директно в клауда и нямам никакво копие.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Тази версия, която е в момента в гугъл докс успя ли да я погледнеш?

СТЕФАН МАНОВ: Погледнах това, което Румяна Дечева изпрати тази сутрин по имейла в PDF. Запознах се в детайли. Прочел съм го внимателно. Именно спрямо нея коментирах, че по спомен, имаме и тази глава. Имахме и една глава за дискриминационни практики.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Имаше един единствен параграф, който го магнах.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Той беше за евентуално двойно гражданство на кандидати за президент. Друго нямаше.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Тези няколко точки ги магнах, тъй като точно от гледна точка на краткосрочните намерения с този анализ. Това което може да се използва за предстоящите избори, а не онези по-големи промени. Това беше точка, която изисква или много широк консенсус в Народното събрание, каквото в момента няма действащо. Или другата хипотеза е Велико народно събрание. Това са все думи поставени в общественото пространство в този момент в страната, предизвикват единствено шум, а не предизвикват дискусия и не предизвикват обсъждане на евентуални решения. Тоест ние не се отказваме от онази точка.

СТЕФАН МАНОВ: Не съм настоявал за това.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Обикновено това е точка, която във всичките анализи обикновено аз си я пиша тази точка, защото за мен е много неестествено ние всичките по закон сме граждани на България и на Европейския съюз и по запитване към европейски омбудсман имаме официален отговор, че имаме двойно гражданство, ние го внесохме в различни органи още преди няколко години в България и не му идва времето. Тъй като в някакъв момент ще му дойде по лош начин времето предизвикано от политически заинтересован субект, ние се опитваме извън това по-нажежено време да предизвикаме някакъв дебат и някакво решение. Там става дума за промяна буквално на три думи. Но в този момент след едни избори, един закъснял анализ и два месеца преди следващите избори ми се стори и съм благодарна, че така ми беше обърнато внимание, стори ми се, че наистина тази точка в момента не само, че не представлява обществен интерес, но в момента само би могла да предизвика допълнителен шум.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Искам да обясня, да подкрепя Румяна Дечева. Говорихме с нея по телефона, че може да се обмисли. След като минат изборите да се направи една кръгла маса на Обществения съвет с други хора и да се видят някои по-големи идеи, които тук

умишлено не са включени и да ги обсъдим подробно. Например имаше едно предложение, което аз лично настоях да не го повдигаме в този момент. То е за тотална промяна на сегашния политически модел за назначаване на изборната администрация.

В момента в обществото се говори за тези извънредни избори. Ставаше дума за машините. Следващия момент ще дойде за мажоритарните избори като си дойде на място новия парламент. В момента аз не виждам никой от тези по-фундаментални въпроси да може да получи заслужаващото му обществено внимание, защото е нажежена обстановката. Иначе аз самия по принцип съм за подмяна на модела за назначаване. Сега ако го напишем ще кажат, че искаме да клатим столовете на този ЦИК. Това е моето мнение.

СТЕФАН МАНОВ: Да уточня. Имах предвид следното. Вие сте прави, аз съм се заблудил. Точката се казва: Гласуване и броене. В точката за партиите бях писал едни данни колко са гласували в страната, че има нарастване. Винаги започват с някаква конкретика от съответния избор. Както е в регистрирани партии. Колко бяха партиите, колко получиха отказ и т.н. Някак си това фактологично би било добре да започне в тази точка. Защото в момента точката започва директно с ЦИК как са се справили. Имам предвид точка гласуване и промени. Не съм го написал на компютър. Само в клауда съм.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ще отворя стари версии, които съм сваляла. Има неща, които аз съм реорганизирала. Понеже всеки един от нас в собствената част, която пишеше слагаше и други теми, които бяха по други точки. И там се стараех цели абзаци да ги копи пействам, доколкото може без да променям смисъла. Но това е отпаднало при автоматично приемане на някакви промени по някакъв начин. Спомням си, че беше и си спомням, че бяхме говорили да бъде тук при гласуване и броене да бъде накрая това колко са гласували в България и в чужбина като някаква информация. Ще извадя стара версия.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: От гледна точка не само към България и чужбина, но и в това, че сега е задължително гласуването и с колко се е качил броя на гласувалите на тези избори спрямо предишните. Това го имаше като цифри. И аз си спомням, че тогава ги сверявах цифрите на Стефан, защото имаше една малка грешка.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това беше накрая на гласуване и броене и беше в резултат на промените. Но после някъде е отпаднало. Така че поемам ангажимент да извадя от стар текст, текст и да видим с какво подзаглавие да бъде включено. На теб не ти се налага втори път да го пишеш.

СТЕФАН МАНОВ: Дончо Пачиков да помогне, защото е специалист по гугъл. Знам, че има една функция в гугъл дори без да гледаш какво си свалил на твоя компютър, там има нещо и ти показва старите версии, не ги е изтрил, но може и да се заблуждавам.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ще се опитам да го намеря по някакъв начин. Това ли беше последното, което имаш по този документ?

СТЕФАН МАНОВ: Имам и една много дребна корекция, защото вече не е вярно това, което съм писал преди два месеца. Това е относно публикуването на актуализирания дневен ред от заседанията на ЦИК. Той вече се публикува. В смисъл, критикуваме ги за нещо, с което те вече са се оправили.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: За 24-те часа ли жалби и сигнали. Накрая последната страница.

СТЕФАН МАНОВ: Това още си е така. Това може да си седи. Аз ще го изпратя по имейла.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това което пише в момента е. След края на заседанията не се публикува актуализирания дневен ред с времеви индекс.

СТЕФАН МАНОВ: Това вече е факт. Публикува се. Това трябва да се махне.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: След края на заседанията го махаме.

Други коментари по текста?

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз традиционно се обръщам към медийната част от препоръките. Да се направи оценка на ефекта от разяснителната кампания на ЦИК. Това сигурно сме го казвали много пъти. Да им дадем някаква подсказка как да го направят. Много ми хареса Велко Пачиков, което каза предишния път, че в други страни е с фокус групи. Може би нямат време да го правят или не знаят. Не съм и сигурен как да се формулира. Въпросът беше за тази разяснителна кампания как да я оценят. До момента оценката е такава, каквато дадат медиите, това е оценката и на ЦИК. Това е все едно аз сам да се самооценявам. Винаги ще бъда отличник.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Нещо което може да направим е тук както сме задали препоръки. Първоначалния ни подход с препоръки едно, две, три 15 станаха прекалено много. Стори ме се много помпозно, въпреки че това беше наше старо решение. Затова оставих препоръките всяка една като нов абзац, но без номера, за да не звучи подтискащо.

Предложението ми е първата препоръка след изборите да се направи оценка, например чрез работа с фокус групи. Това да подсказже вече и да се развие.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Днес на бързо прегледах стенограмата на ЦИК от петък и там имаше една точка, която се доближава. Трябва да го погледна отново.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: То не пречи да го има.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: По принцип беше в частта, че те обсъждат аутсорсването на информационната кампания. И мисля, че бяха включили нещо. Ще предложи такава добавка.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Тук добавих в този текст стенограма ЦИК от петък, подсказващо да се направи проверка. Но наистина би било добре малко да го развием, за да не бъде просто като отдаване на задача, а и подсказване на начин.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Още един момент искам да се опитвам да подчертая. Държавната политика по отношение информираността на гражданите да включва постоянно подробно изясняване на основните права и т.н. в избори. Тук има един момент. В предните избори бяха използвали масива на МВР с постоянен адрес и бяха изпратили на повече от 40 000 лица, които ще гласуват за първи път.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Това по скоро към избирателните списъци да го сложим.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Министерство на образованието има абсолютно пълен списък на учениците по училища, по години. С Министерството, ако трябва и аз мога да се разбере тези, които са над 18 години.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Твоят параграф е отишъл при параграфите на Стефан. Спомням си, че беше написано. Не съм ги махала.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз мисля, че тук му е мястото. Тогава бяха взели постоянните адреси и бяха изпратили писма.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ние трябва в наблюдението си преди да им даваме препоръки, това за мен е много важна част от нашето наблюдение.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: В моето училище 2 процента от лицата са си получили писмата.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Този параграф, който вие със Стоил го бяхте работили да се върне в наблюдение. Наблюдението за гражданското образование. Наблюдението на организацията по тази конкретна точка.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Те са част от медийната политика. Тук са препоръките.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Около този параграф беше вашия параграф. Аз го виждам къде липсва.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да се използва базата данни на МОН за лица навършващи 18 години към датата на гласуване и писмата да бъдат изпратени директно в училищата. Ето една стъпка за

гражданско образование. Да добавим да се разработят конкретни стъпки в направление „Гражданско образование“ съвместно с Обществения съвет.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Искам да поправим две страници. Преди това нещо е казано, че в последните 25 години е постигнато нещо за наличието на гражданско образование в училище. Аз мисля, че не е почти нищо постигнато. В смисъл няма такъв предмет гражданско образование. Няма гражданско образование. Има по малко в разни предмети от рода на литература, география, икономика, психология, логика, философия и т.н. Това съм извадила от отчета на Съюза на учителите. Това изречение трябва да се коригира.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Специална институция или да не е институция, за да не се каже, че пак утежняваме с администрация, от така наречената професионална изборна администрация, която искаме към ЦИК да има такова звено, което се занимава под наблюдението на Обществения съвет и с участието на Обществения съвет. Да се направят подобни информационни кампании в училища и с участието на МОН. В крайна сметка това е начина да стигнеш до тези, които гласуват за първи път.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Стоилков е бил в моето училище. Там децата се посрещат с някакъв възторг. Той има е казал, че ежегодно един депутат управлява 500 000 лв. Така че има значение кой ще изберем, защото тези пари са на вашите родители, баби, роднини.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Направо да започне от средата на втори ред. „Гражданската култура на широките слоеве от населението и т.н.“ Защото не може да отчетем, че има нещо постигнато като гражданско образование дори и минимално според мен.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Тук и аз имам заслуга за това, че от различни включвания бях взела различни абзаци. Това което беше написано, че страната имала гражданско образование в

гимназиите от 2001 г. до някакъв момент, когато изчезва при някои от реформите.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВ: Аз имам дребни бележки, които да ги дам.

СТЕФАН МАНОВ: Днес Румяна Дечева изпрати на ЦИК този документ, но те сега да не си помислят, че това е окончателния и ние сега си работим тук малко ненужно.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Аз го обясних изрично на лицето, което ще го докладва. Така е вкарано и в дневния ред, като работен документ, който го предоставяме предвид това, че подготовката вече е в ход. С обяснение, че това не е още документа, който ще се качва на страницата до момента до който ние не кажем, че това е вече окончателния, за да бъде предоставен и по-широк.

СТЕФАН МАНОВ: Тогава има смисъл да продължаваме да го подобряваме.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Аз имам едно предложение. Да видим какви принципни бележки има, а ако е за редакторска работа с Румяна да ги уточните.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: В Изборния кодекс – осъществяване на експериментално дистанционно гласуване по интернет. Това ми се струва, че във ВАС го отмениха, трите опита за експериментално. Кой е компетентен? Това трябва да се провери. Имаше нещо за 2017, нещо за 2018 г.

СТЕФАН МАНОВ: Нищо не е отменено. Валидно е. Това влезе с промените от 26 май и никой не ги е никъде обжалвал. Първо ВАС не може да променя закон. Второ, Конституционния съд не е бил сезиран за тези текстове. Всичко е валидно.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз чух, че е бил сезиран и е отменил някои от тях.

СТЕФАН МАНОВ: Това беше кодекса на Фидосова 2011 г. Конституционни съд отмени. Сега няма нищо по тези текстове. Със сигурност. Следя темата много отблизо.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Гласуването беше обявено за противоконституционно по онзи кодекс. А в сегашния § 145 от Преходни и заключителни разпоредби си стои там.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Единственото нещо, което знам, че се обсъждаше беше това че трябваше да се направи пробно гласуване на редовните парламентарни избори 2018 г. Но предвид това, че имаме сега извънредни избори автоматично изборите 2018 г. няма да се състоят. Отпада условието.

СТЕФАН МАНОВ: Не е точно така. В Кодекса има два вида експерименти. Първият експеримент е на фиктивни избори. Първият експеримент е само експеримент. Не е свързан с реални избори. Този експеримент не е свързан с дати, а се провежда след еди-коя си дата. Тоест вече ЦИК има правомощия да организира такъв експеримент не само правомощия и задължения. Едното е експеримент. Вече второто пак няма да се отчита за реалното гласуване, но ще съвпадат с реални избори. И това, което ти каза с редовни и парламентарни избори. Тоест второто ниво за момента е неясно. Но първото ниво нищо не пречи да се работи още тази година. То е предвидено.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Наистина е точно така. Това което се опитвах да кажа вероятно не достатъчно ясно. При положение, че изборите се отместват напред във времето, дали не се налага и този експеримент да се отмести напред във времето, на което беше казано твърдо не. Това е което беше обсъждано.

Другото за което знам от това, че беше докладвано на заседание на ЦИК, на което присъствахме, не си спомням с кого от колегите, че Агенцията за електронно управление се обърна към Централната избирателна комисия още през м.декември за съвместен проект за подготовка на електронното дистанционно гласуване. Без да се обвързват с време, с дати просто подготовка и изработване на необходимите условия цялостно, за да може това в някакъв момент да се случи. Тоест там нещо се случва.

СТЕФАН МАНОВ: Това е добре. Ето как звучи текста. „До 1 януари 2018 г. Централната изборителна комисия въвежда три симулации. Значи термина е симулация. А другия термин е експеримент. Когато вече са за реални партии, но резултата не се отчита. Както беше с машинното гласуване предходния път. Имаше експеримент.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, както беше на три пъти с машинното гласуване.

СТЕФАН МАНОВ: Тази година 2017 г. не един, не два, а три експеримента трябва да се проведат в чисто симулативен режим на дати, които всеки си избира. Може да е свободно избрана дата.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: В изборителните списъци в препоръките. Не сме говорили да добавим някъде активна регистрация. Защото няколко пъти им даваме тази идея да сложим едно, две изречения. За всички като форма на оправяне на списъците.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това което даваме тук изборителните списъци да бъдат в съответствие с обща различна философия.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Да добавя нещо чисто технически. Имам две технически и две общи забележки. Вторият абзац, ако обърнете внимание има пример с кметство в с. Дяково Община Дупница. Пише, че съдържа 282 изборители. Месец по-късно казваме, че съдържа 233. И след това казваме, че това увеличение е с 20 процента.

СТЕФАН МАНОВ: Дали не е печатна грешка. Да е 333.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Аз го писах, защото наблюдавахме автобусите.

СТЕФАН МАНОВ: Те са били по настоящ адрес или регистрирани в това село?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това бяха хора по настоящ адрес регистрирани в Плевня 100 човека.

ТОДОР ГУНЧЕВ: На стр.12 горния абзац, документи за регистрация за участие в изборите. Подадоха я 11 партии, три коалиции и 23 инициативни комитета. На две партии и три инициативни комитета е отказана регистрация поради нередовност. И са 32-ма участника.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Те са две различни регистрации.

СТЕФАН МАНОВ: На този абзац аз съм автора.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз после дописах малко цифри.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Специално за цифрите, защото те са най-лесно проверимото нещо. И в момента, в който публикуваме нещо първите журналисти, които гледат ще гледат това.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Информационна кампания и медийна среда. Искам да добавим един, два абзаца за това, че почти нямаше предавания за референдума.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Самият изказ трябва да го променим малко изцяло, защото има две конкретни забележки. Първо в началото в преамбюла сме прекалено лично ангажирани. Тоест ние казваме че е вяла кампанията, че има натиск. Би трябвало да подходим малко по-експертно. Тоест да кажем не вяла, а че има слаба активност. Чисто фигуративно като изказ. Защото иначе излиза като лично мнение. Персонално мнение, лично мнение не би следвало да изкажем. Аз си го обяснявам така. Ако искаш да кажеш на някой, че е глупак е лично мнение. Ако му кажеш ти според проучванията си с ниска интелигентност, вече е съвсем по-експертно. Това е едното.

И в тази връзка ми направи впечатление специално за медиите. Там сме написали, че единствено на един инициативен комитет се опитам да обясня еди-какво си. Трябва да напишем, че е наблюдавано, че единствено един инициативен комитет. Това като изказ. Мога да поема ангажимент да го коригирам. Направо в гугъл докс ще го направя.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Аз ще кача при това положение отново този документ така както е в момента, без съдържанието, което ще предизвика проблем. Ще кача целия документ без

съдържанието в гугъл докс с молба всички да си сложим каквото имаме да си слагаме, бележките които сме отбелязали.

А аз поемам ангажимента да намеря двата параграфа на Стефан Манов и един параграф на Дончо Пачиков.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Аз имам едно допълнение към това предложение. Това което се записва направо го внасяй. Второто предложение да сложим срок, който да бъде, кажете вие колко.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: За мен колкото по-скоро го направим толкова по-добре. Идеално би било, ако може най-късно в четвъртък. Това ни дава два дни. Най-късно в четвъртък да имаме един завършен на този етап документ, който в последствие ще допълним само с онези две точки. Но онзи документ няма да се различава по нищо освен с малко думи в частта жалби. След четвъртък ще имаме само това, което не зависи от нас. Мисълта ми е до четвъртък ние да приключим. Ние може после да поискаме подмяна само на сайта на един документ с друг. Но ние в четвъртък да помолим вече този документ да бъде качен на сайта.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Този раздел за медийните кампании има едно такова изречение. МОН да въведе час еди-какъв си. Не му е тук мястото. Трябва да направим отделно писмо.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Раздела се казва информационни кампании и медийна среда. Това е информационна кампания за децата.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да кажем на ЦИК да напише министерството.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ние имаме препоръки към законодателя. Имаме препоръки към изпълнителната власт. Това е нещо, което ние може да направим. Но в момента към този анализ ние не може да включваме писмото към МОН. Ние ще може това нещо да го направим когато имаме постоянен министър.

С бюлетина със 17 стр. се гласува в Холандия в момента с една бюлетина. Счита се, че това е някакъв нов вид бюлетина, която не обърква избирателите. Ако беше тук Стоил щеше да бъде много

по-пряк и щеше да каже, този вид бюлетини са едно препятствие пред корпоративния вот и купуването на гласове. Не може човек с ниска политическа култура да се справи с тези бюлетини. Това са бюлетини със скрит образователен ценз. Тоест намалява много силно тежестта на вота, който може да бъде манипулиран. Изключително дискриминиращи са.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Това е американската практика да си пишеш името на този, който избираш. Аз съм за, професионалното мнение е, че да това е дискриминативно, защото не може човек, който има нисък образователен ценз за изпише правилно име, което би трябвало да може, но реално грешката може да доведе до незачитане на вота му. Някой може да каже, че по този начин го дискриминираш.

СТЕФАН МАНОВ: Едно предложение. Румяна Дечева започна с нещо много важно ми се струва, че този анализ трябва в момента да е изключително локализиран върху настоящите избори, поради което някои теми махнахме. Тази тема за бюлетините е малко по-сложна за обсъждане. За да не бавим анализа и да постигнем някакво съгласие, да оставим за по-нататък тази тема. Не е за тези избори. Те не са две в едно.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Съгласни сме.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Това за референдума си струва да остане, защото там е написана останалата част от абзаца. Въпросът е да са на една бюлетина обаче да не качва това избирателната активност на другите. Това е в един и същи абзац и е хубаво да се поправи.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Трябва да се огледа абзаца.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Да се махне изборите и да остане само за референдума.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Две принципни забележки, коментари. Едното е, че действително според мен би трябвало да има някаква фактология в началото като преамбюл или като нещо друго. Защото ние правим един анализ за Обществения съвет за определен период.

Ако щете го наречете отчетен период, а той визира определени събития, които са се случили в този период касаещи изборното законодателство и проведени избори. Там със сигурност има някаква фактология. Даже и да кажем, че във фактологията е променено това и това, в резултат са гласували толкова и толкова повече или по-малко. Даже и да не коментираме дали повече или по-малко, а да дадем фактите от предходните по тип избори. Пак би трябвало да има нещо като суха материя. Защото това е основното, върху което е направен анализа. Това е едната забележка.

А другата е по отношение на препоръките. Считам, че самите препоръки би трябвало малко да ги изчистим. Но мога да поема ангажимент да предложи нещо. Дали сме препоръка ЦИК да възложи чрез обществена поръчка информационната кампания. Според мен не би трябвало да казваме да възложи чрез обществена поръчка, а трябва да кажем точно това, което коментирахме преди малко, че трябва да го възложим на външно звено на някой, който е част от професионалната администрация, защото това не е в основните функции на ЦИК. Разликата е, че в единия случай директно даваме конкретно предложение какво да направи ЦИК. Даваме чрез обществена поръчка да го възложи.

Докато според мен би трябвало да е по-общо. Да кажем, че нашата идея, т.е. какъв е резултата, който търсим, а не начина по който става. Да оставим те да си преценят какво да правят.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Дали да бъде чрез обществена поръчка или да бъде чрез директно уговаряне.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Според нас трябва да се изнесе на вън това нещо, да се организира от ЦИК както те си решат.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да бъде наблюдавано от тях. Ние да обясним, че трябва да бъде наблюдавано и контролирано без да им казваме, че трябва да бъде чрез обществена поръчка.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Това реално е малко промяна в това, което аз предложих в началото. Защото ако си спомняте, аз коментирах, че трябва да се възложи на някой, ако трябва и с обществена поръчка

да го възложат. Не е проблем. . Но в крайна сметка нека те да си решат, дали с обществена поръчка, чрез възлагане, чрез техни експерти, но просто да го правят. И тук е момента да предложим участие на обществеността по-широко в общото наблюдение на дейността, както в информационната, така и медийната кампания, ако щете и в гражданското. Това са принципните ми забележки. Това което сме коментирали с колегите.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Както и възможност за участие в обучението, в секционни избирателни комисии.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Давам само един пример. Това, което той спомена за реалната оценка на кампанията. Към момента се оказва така, че един отговаря за прилагането, тълкуването на някои закони и разяснителната кампания, даването на пари за медийните пакети и анализа на това нещо.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: ЦИК прави анализ. Ние имаме анализ от предишните избори. От 2015 г. имаме анализа на ЦИК.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Ако говорите, че ЦИК прави отчетни доклади в социалистически стил като този, който чухме в НДК, това не е анализ на ефективността. Текстът в момента правилно казва, че няма анализ на ефективността. Мен не ме интересува доклада за огромните бройки гласували или рекламни материали. Говорим за анализ на ефективността.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Напълно съм съгласна. Това според мен, което Тодор Гунчев казва, че това е следствие от факта, че едно и също лице, не е само институция е ангажирано с планирането, с разпределянето на определени средства, с контрола върху използването им и накрая с анализа на ефективността, което просто затваря целия цикъл и няма никакъв втори поглед.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Това специално според мен е допълваща дейност към основната дейност на ЦИК. Основната дейност на ЦИК е да следи да се прилага правилно законодателството по отношение на изборите.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ако може да го напишеш този абзац.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Добре. Аз каквото мога ще коригирам.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Стоил не успях да го убедя да дойде, болен е, но ни е изпратил имейл. Доколкото си спомням е написал за медийните пакети да им се сложи таван 1 млн., независимо колко приложения ще дойдат. Предлага 50 процента самоучастие на инициативни комитети, което ми се струва много на мен лично. Третото е Сметната палата да следи тези средства.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Отворих имейла и мога да прочета какво ни е написал.

Първо предложение. Да се добави на стр.14 към текста за медийните пакети. Да се постави таван на общата сума за медийните пакети. Например 1 млн. лв., независимо от броя на заявените медийни пакети.

Да се въведе минимално самоучастие от 50 процента на инициативните комитети и партии в медийните пакети.

Второ, да се възложи на Сметната палата да контролира и санкционира нарушенията при финансиране на инициативните комитети и за участие в референдумите.

По информацията, която получихме от Ива Лазарова от Института за развитие на публичната среда новия представител, при предишната кампания 2016 са били раздадени 830 000 лв. Тоест Стоил в момента предлага практически тази сума да се увеличи. Самоучастието в инициативните комитети е интересен момент.

СТЕФАН МАНОВ: Един коментар във връзка с границата от 1 млн. лв. На последните избори общо медийните пакети 1 млн. 463 000 лв., обаче това е сумата от пакетите за президентските избори и за националния референдум. На референдума са били 795 000 лв., останалите до 1 млн. и половина са за президентските. Тоест пак не е надхвърлило 1 млн. давам го като информация.

Моето мнение е, че за инициативните комитети, които се сформират за даденото събитие, наличието на собствени финансови

средства в крайно ограничени срок от регистрацията, за която те трябва да се регистрират, говорим за информационна кампания не за свикване на референдум, това са непосилни суми. Не може да искаме 20 000 лв. да осигури. Идеята тук е субекти без всякаво финансиране да могат да участват в националния дебат, било то като независим кандидат за президент, било то в информационно разяснителна кампания.

Това че на българска почва всяко добро намерение се изкривява от тарикатите, които успяват да прихванат пари какво се получава. Вижте отчета. Днес е публикуван в медия пул. Много е подробен. Аз го бях направил почти на ум четейки стенограми на ЦИК. В Евроком телевизия, която моите уважения, но е кабеларка са постъпили 500 000 лв. информационни пакети и от инициативни комитети, но не само от инициативни комитети. Виждаме, че каквото и да правим източване има.

Според мен правилното е друго. Вместо да регламентираме в закона всичко, защото житейското многообразие е такова, че пак ще намерят вратички да заобикалят. Да оставим ЦИК да преценява и който не е доволен да се жалва във ВАС. ВАС някои решения на ЦИК потвърди, други отмени. Мисля че не може всичко да регламентираме чрез закона. Тогава става безпредметно наличието на един орган. Трябва да се запише в закона възможност ЦИК да издава критерии, по които да определя банката на дадена информационна кампания. И тогава тези критерии, които бъдат публикувани някой може да отиде да ги обжалва пред ВАС. Да каже, аз не съм доволен с този критерий и евентуално да падне или да остане и тогава вече да има начин. Не съм привърженик на законодателното регламентиране на такива граници по простата причина, че винаги ще го докарат някак си.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Ние сме за включването на самоучастие, но 50 процента според мен ще се изгълкува като дискриминативно. Инициативният комитет за времето за формиране трябва да формира

капитал. Да не говорим, че самото отчитане на средства след това ще стане малко интересно.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Имате ли практика, аз питам като нов член, да пишете в свои официални документи нещо от типа на, част от членовете на Обществения съвет предлага или са на мнение? Вместо да пишем под линия, че Велко е против написаното по-горе, да напишем, че някой от нас предлагат за обсъждане тази и тази идея.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Имаме в предишни, когато се казва, че Обществения съвет еди-какво си, макар само една организация да не е съгласна слагаме астерикс и отдолу се извежда.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Аз предлагам обратното. Вместо изразяване на изрично несъгласие да си кажем, че това не е всеобщо мнение, че някои от членовете на Обществения съвет предлагат на ЦИК да разгледа еди-кой си въпрос. В случая предлага ЦИК да разгледа евентуалните последици, подобрения предимства, недостатъци от таван и самоучастие. Не се губи мнение.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: В този абзац да бъде.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Ние може спокойно да кажем, че е повдигнато и да влезе в протокола, което е обсъдено. И на последващ етап ще бъде направено предложение. То е само обсъдено. Ние не сме взели решение.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Да напишем формулировка, че някои от нас предлагат еди-какво си.

СТЕФАН МАНОВ: Ако проследите къде отидоха медийните пакети. Опитах се, говоря за предходните избори.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Не отидоха. Бяха спрени.

СТЕФАН МАНОВ: На референдума през 2015 г. отидоха.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Не бяха платени. Имаше опит за получаване.

СТЕФАН МАНОВ: Моята информация е, че са платени. Защото пише, че е допуснат прецедент. Зад този сайт стои една фондация. Аз какво правя. Моята фондация дарява на инициативния

комитет 20 000, за да вземе медиен пакет за 40 000. Тези 40 000 ги дават на моя интернет сайт. Аз и колегата Даниел Пейчев, с който искахме да направим инициативен комитет с не на мажоритарния вот. И не можахме да го регистрираме. Тарикатите пак ще намерят начин да превъртят едни 20 000 лв. за да ги увеличат на 40 000 за две седмици. Ние създаваме спънки, включително със сканираните заявления за съгласие за наблюдателите. Кого затруднихме? Нас си. Едни фалшиви организации от Югозападна България се регистрираха.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Напълно съм съгласна с теб, затова моето предложение остава да кажем, че имаме притеснение около медийните пакети. Да напишем в този абзац, че различните организации въз основа на собственото си наблюдение имат различни виждания от пълно премахване на информационните пакети за информационните кампании до моделиране на правилата или начина на раздаване и там да извадим две, три различни алтернативни предложения. Трябва да се направи едно обследване и да се види отново в анализа на информационната кампания ще се покаже до каква степен тези толкова средства са донесли до някаква информираност.

Понеже ни притеснява времето, предлагам бързо да минем през останалите точки разбирайки се, че този анализ ще бъде качен. Но ще го кача с корекциите отново, за да може до четвъртък сутринта всеки един от нас да си качи последните бележки. След като качим последните бележки предоставяме този анализ вече като окончателен, с молба да бъде качен на сайта и го разпращаме до това, което сме правили преди след като сме информирали ЦИК. А това вече се е случило за това, че този анализ го има. Той вече е достъпен през споделените документи до всички членове на ЦИК. Ще помоля да бъде подменен с коригиран вариант в четвъртък. И от там нататък вече може да го изпращаме до медии и до който и да било друг, който се интересува. Хора от академичните среди, които се занимават с избори и до всеки друг, който предложим.

Обикновено това го съпътстваме с представяне, с опит за кръгла маса, с нещо друго. Но имайки предвид, че ние сме вече в нова подготовка на изборите, най-вероятно представянето на този анализ официално ще стане заедно с представянето на следващия, който ще бъде сигурно малко по-обстоятелствен. И най-вероятно ще има големи части и от този анализ ще бъде всъщност преповторени за следващите избори.

Сега искам много бързо да спомена няколко дребни детайла.

Анализът ни от предишните избори го няма на сайта на ЦИК. Начина той отново да се окаже там, където беше до много скоро е да се напише писмо и затова ще моля организациите, които подкрепят анализа ни от избори 2015 г. и референдума изрично да го спомена, тъй като във файла, който имаме, тогава беше прието, че всички го подкрепиха. Но това беше тогава. Сега имаме нови представители. Ще помоля организациите отново да се присъединят или да се разграничат. Ще го направя в писмена форма. Моля ви се отговорете. Писан е този избори 2015 г. от всички, които тогава бяха активни членове. Но към настоящия момент, понеже сега изпращаме документа ми се струва, че е коректно сегашните представители да го огледат.

СТЕФАН МАНОВ: Защо е свален?

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Станала е техническа грешка.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Невалидни гласове. Анализ от минали избори. Работа по методиката беше отложено.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: В анализа в момента има един раздел за машинното гласуване, който не е тайна, че сме го писали Румяна и аз. Искам само като беграунд малко информация да ви дам. Ако ви интересува темата, изключително интересна ми се стори дискусиата, която са имали ЦИК в петък преди да вземат решението за машинното гласуване, което в момента е във ВАС. Там дискусиата върви в най-голямата си част по правните аспекти и тълкуването на Кодекса. Какво Кодекса задължава или не задължава ЦИК или колко свобода дава за тълкуване. Има и една част за

целесъобразността. Има почти консенсус за невъзможността на въвеждане на 13 000 машини. Но има и мнение, че въпреки това Кодекса задължава чл.206 ЦИК да го обяви, да пусне обществена поръчка. Ако ви интересува прочетете го, но коментара ми е само това.

Според мен този текст е много добър, че не влиза в тази юридическа дискусия, а е фокусиран върху целесъобразността и обществения интерес. Да не се опитваме да се правим на юристи и да тълкуваме Кодекса какво следва от него, защото виждаме, че високите юристи не са се съгласили и са гласували четири пъти. Да си остане фокусирано върху кое е възможно и кое би трябвало да го искаме. Тази част в най-общи линии казва, че което и да било решение за бъдещето на машинното гласуване и други нови технологии трябва да бъде взето след сериозен анализ и обществен дебат. С което негласно казваме не влизайте в авантюра с 13 000 машини за м.март.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: На този етап без да има обществено съгласие по други.

Аз ще изпратя малко по-късно един текст от три страници, който започва със само един различен параграф, който го взаимствах от доклада 2015 г. Всъщност така стана ясно, че го няма на сайта на ЦИК, понеже не го намерих там. Първият параграф е от доклада 2015 г. където се обяснява какво е Обществения съвет и как функционира. И след това продължава този текст от частта за машинното гласуване, която е в момента в анализа. Но ще ви го изпратя.

Той не е подходящ за декларация, но на мен много ми се иска в този момент, в който всички имат мнение по машинното гласуване, а ние ми се струва, че имаме най-голям опит в наблюдението. Защото и законодателните и избирателните комисии на всичките нива, всеки гледа от определен ъгъл. Ние като наблюдатели имаме привилегията да можем да обикаляме от секция на секция и от град на град и да виждаме различните практики. И да

виждам кое от решеното от законодателя и от изборната администрация не се случва точно така, както е планирано или е написано и имаме някакви препоръки.

В декларация не може да даваме препоръки. Аз не можах да намеря дума за кансигърейшънс и съм го написала точки за размисъл. Текстът трябва да се огледа според мен. Да има информация от нашите наблюдения и повдигане на въпроси. Не толкова даване на отговори, колкото повдигане на въпроси, тъй като това което спомена и Велко има много и различни решения по отношение на машинното гласуване. Но онова, което не се е случило, един широк дебат, в който да се дадат различните възможности, които би предложило и различна среда, най-вероятно в която това да се случва, ако това бъде решено за в бъдеще и липсващите предпоставки за един истински анализ. Това което обсъждахме и на кръглата маса през септември, че в тези условия ние като наблюдатели не сме в състояние да се произнесем за това полезно ли е, ефективно ли е, препоръчваме ли го, тъй като липсват и тук са описани тези дребни условия.

Този текст съм го извадила от големия текст, тъй като онова са 20 страници, а това за машинното гласуване и е по-малък. Молбата ми е да го направим по-кратък, по-четивен, но в същото време да има достатъчно информация и да го изпратим на БТА. Имаме контакти с радио, с телевизия, на онези които биха подели темата. Така че този текст ще го изпратя до всички. Моля ви да го погледнем бързичко. На мен ми се струва, че всичко е важно. Понякога ми се струва, че само два параграфа да се напишат, би било важно да се знае, че освен няколко лица, които се изказват екстремно в едната или в другата посока, а има и други хора, които знаят нещо за машинното гласуване. В този смисъл да се позиционираме като хора с някакъв опит. Това беше по точката машинно гласуване. Ще го изпратя днес.

Последна точка. Бойко Никифоров, когото познаваме от Русе, които са наблюдатели на избори, които са били регистрирани през

други организации утре и вдругиден ще бъде в София. Тяхната организация води дела срещу различни институции, включително и ЦИК, но и районните комисии и има желание да се срещне с нас.

Проблемът е, че той не може да дойде днес от Русе. Ще бъде тук утре и вдругиден. Искам да ви попитам, за да мога да му отговоря, някой ще има ли възможност да се срещне? Моето голямо желание би било, ние да ги мотивираме те да бъдат регистрирани този път като независима, като самостоятелна организация, понеже са много активни в Русе. Те желаят да работят с нас, но ние няма как формално да ги включим, тъй като включването им беше отхвърлено преди година или две от ЦИК, поради това, че те не отговарят на изискването да са се регистрирали официално за наблюдение на изборите като организацията, която са.

Той има желание да обсъжда с някого методическите указания за секционните избирателни комисии от предишните избори. Тези които те обжалват.

СТЕФАН МАНОВ: Аз бих се включил, но утре не ми е възможно. Четвъртък също не е много удобен ден за мен.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това което той предлага четвъртък 14 часа той би могъл да дойде тук. Другият вариант е да му се обадя и да му предложа след като се върне в Русе да си уговорим например при следващото ни заседание да го включим дистанционно по скайпа.

СТЕФАН МАНОВ: Вие идвате в четвъртък в ЦИК. Аз бих могъл в 14 часа да се освободя. Но това ви принуждава да идвате отново. Идеята за скайп не е лоша.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Предлагам да му предложим да го включим в следващо заседание по скайп. Аз мога да разговарям с него по телефона.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Да се върнем на точката за анализа за недействителните бюлетини. Докога ще го отлагаме?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Анализ на недействителните бюлетини.

СТЕФАН МАНОВ: Аз понеже не бях минал път на заседанието, може ли някой да направи много кратко резюме докъде сме го докарали с тази тема.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Два пъти я отлагаме. Аз мисля, че имаме почти окончателен вариант. Взех от Велко нещата, които е направил. Малко съкратих. Добавих една квотна матрица за секции и мисля, че имаме някаква методика.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: На последното заседание на ЦИК за миналата година този въпрос беше в дневния им ред.

СТЕФАН МАНОВ: Това съм го следил, слушал съм го. За да спестя време в разговора. Моето незнание идва от момента, в който аз изпратих един документ. Ти написа един друг. В моя документ са посочени номера, имена на секции, община и област. Ние трябва да блокираме тези торби да не ги вадят за момента и след това да го видим. Иначе става безпредметно. От този момент нататък, ако някой може да резюмира има ли нещо ново?

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Новото е това, че тези два документа Румяна ги изпрати на Цветозар Томов, който на онова заседание на ЦИК беше натоварен заедно с нас да предложи на ЦИК методика. И той две седмици поред се извинява, че не могъл да го направи. До тук сме.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Беше и в отпуска. Отсъства. Дали да направим нещо сами без тях?

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Така го разбирам предложението на Надежда, да не го чакаме повече и сами да внесем тази методика.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Или да си определим някакъв срок и да чакаме още една или две седмици.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Проблемът с общините. Във връзка с предсрочните избори има много общини, които не разполагат с достатъчни помещения и на тях им се налага да отворят помещенията, в които държат старите чували. Налага им се да се изчистят от тях, за да могат да създадат необходимите условия за материалите от новите.

Когато поставихме въпроса, след като видяхме, че най-вероятно нещата ще се отекаат и изборите 2011 г. ще бъдат вероятно един пропуснат шанс. И попитахме дали е възможно определени общини, които са по-интересни, които попадат в твоя списък с по-екзотичните проценти и там където не са ясни, а има някъде, където може да се спекулира, че е една или друга ситуацията. Докато някъде има въпрос и трябва да се види какво е, за да знаем отговора. Отговорът е не. Общините отговарят за осигуряване на помещенията след провеждането на изборите миналата година и във връзка с новите избори имат нужда от тези помещения. И ЦИК в момента, в който получи молба от общините веднага разрешава отварянето и съответно работата с тези материали. Не от нежелание за съдействие, а от невъзможност.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Цветозар Томов както обеща, че ще работи по нашите материали и ще ни даде предложение за методика каза, че абсолютно е сигурен, че ЦИК няма да допусне отваряне на чували без участие на представители на самата ЦИК. С което ние с него се съгласихме, че цялото упражнение явно ще остане за след тези парламентарни избори, което на него не му се струваше никак драматично и фатално. Аз не съм математик, но допускам, че от 260 общини, дори в 60 да бъдат унищожени чувалите пак ще остане достатъчно материал за извадка.

СТЕФАН МАНОВ: Те ще унищожат сто процента не половината. Всичките ще унищожат, защото никой не ги запазва след пет години.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Не могат да ги унищожат без писма до ЦИК. Почти всяко заседание на ЦИК има по две общини, които отправят подобни искания.

СТЕФАН МАНОВ: Моето предложение е да има две алтернативни. Първото е, да помолим ЦИК когато пристигат искания от съответните общини, които ние сме идентифицирали да дават естествено съгласие за изчистване на помещенията, но чувалите от секциите да бъдат изпращани не в Държавния архив

респективно унищожени, а в ЦИК и да седят в София. Това нещо ми се струва възможно. Става дума за това от дадена секция с номер, нещата са абсолютно лесни, чувала да бъде изпратен в ЦИК в София и да стои при тях. Ще ги отваряме по-нататък. Да не бъдат хвърлени. Да ги спасим.

РУМЯНА СИДЕРОВА: Архивирах я вече. Не знам дали са останали, защото ние не сме проверявали скоро. Само им изпращаме постъпателни писма да ги архивират и те са започнали отдавна. Мисля че има три регионални в Северна и три в Южна България плюс София. Те им подреждат графика по който ги архивират. Ние не ги следим кога ще ги архивират. Ние им даваме разрешение когато ни поискат да отворят помещенията, защото са под стария режим.

СТЕФАН МАНОВ: Не може ли по списък, който ние сме подготвили, когато ви поискат да погледнете списъка дали съответната община сме я набелязали и понеже сме идентифицирали номер на секция не просто община, село, номер на секция, чувала от съответната секция да ви го изпращат на вас в ЦИК и като имаме време ще ги гледаме.

РУМЯНА СИДЕРОВА: Никой няма да се съгласи.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Пак да се върнем на темата. Да се опитваме нещо самостоятелно да предприемем или ще чакаме Цветозар Томов.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Моето предложение е така направеното предложение от Надежда Гологанова го изпращам. Ние имаме две лица за контакт в ЦИК – Светозар Томов и Таня Цанева. Ще бъде едно подсещане, че за нас този проблем продължава да стои на дневен ред.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: В това предложение няма конкретни секции. В общата методика е описано еди-колко си секции, от които еди-колко си да бъдат в София, еди-колко си другаде. Ще ти го изпратим. Идеята ми е, ако това мине на тяхно заседание и те кажат, правете го. Тогава на бързо ще ги извадим

секциите или не много бързо, зависи до какви секции ще се доберем.

СТЕФАН МАНОВ: Аз имам друго алтернативно предложение. По Изборен кодекс тези книжа се предават на Държавния архив. Имаме си Закон за Държавния архив. Кой бил гласувал за кого, тези политически съображения не играят. Ние разсекретяваме на БКП за лагерите документите, а няма да отворим торби от преди пет години.

Аз мисля да напишем едно писмо до председателя на Държавния архив и да му кажем. Вие получавате в момента документи. Имаме изследователски интерес към тях. Моля да не унищожавате тези и тези торби от тези и тези секции във връзка с независим анализ на независимите бюлетини. Да видим какво ще ни отговори председателят на Държавния архив при положение, че той зависи от Закона за Държавния архив, където се казва, че граждански организации, научни организации ги следват и тези документи не са засекретени и попадат в Държавния архив и по какъв параграф той ще ни откаже тези торби, ако го предупредим със списък. Ще ни каже, тази торба вече я унищожихме. Защото те назначават една комисия дали държавата има интерес да ги пази. Да го направим това нещо. Да си го напишем от организации, които сме съгласни за това нещо.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това е единственото, което може да направим в такова писмо не от името на Обществения съвет, а определени организации, както го направихме и в други случаи. Ще попитаме кои са организациите, които имат желание да се конституират като просители за такъв достъп и ще видим какво може да направим. Но Държавния архив не може да ни разреши отваряне на чували, тъй като те не са под техен надзор. Това което те правят, унищожават ги. Те пазят документите. Те събират и разпределят документите. Някои попадат в едни регистри, други попадат в Държавния архив. Но конкретно бюлетините, това което ние искаме. Ние не искаме архивите, ние искаме чувалите.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Искаме и протоколите на СИК и бюлетините. Каква е практиката? Чувалите се унищожават още на ниво община или отиват в Държавния архив и там ги унищожават.

СТЕФАН МАНОВ: Отиват в Държавния архив. Пише го в Кодекса. Предават се на Държавния архив. Някоя община, нито ЦИК може да ги унищожи. А Държавния архив работи по Закона за националния държавен архив. Там си сформира комисия, кои документи се пазят во веки веков, кои са ненужни и не представляват интерес. Имат си историческа стойност или нямат и се унищожават. Те излизат от юрисдикцията на ЦИК тези документи.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Тук имаме човек от бивша държавна администрация, когото ще го помолим да провери.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Не съм сигурен, че част от документите се предават, а друга част се унищожават още от общината. Искам това да го видя, дали има разделение на типовете документи. Имам някакъв такъв спомен, че част мисля, че бяха РИК-овете, включително към тях се добавят и протоколите на СИК, които са предадени към РИК. Те се предават към Държавен архив. Те се съхраняват. Докато тези които се съхраняват на ниво община е отговорност са съответните общини.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Точно така. И това е което се унищожават.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Те се пазят до следващия избор от същия тип, но не по-малко от едни-колко си време. Нека да го проверя.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това което говорихме, една от възможностите е да се подготвим за след тези парламентарни избори. Ще бъдат достъпни материалите от предишните парламентарни избори когато за първи път се гласуваше с бюлетината.

Имаме ли нещо, което точно днес трябва да кажем, за да приключим?

Приемаме ли това, което Надежда Гологанова е подготвила да го погледнем и ако нямаме конкретни възражения, предложения, допълнения да го изпратим до Цветозар Томов и до Таня Цанева, които са нашите контакти. Не да го изпращаме до ЦИК като цяло, а до нашите контакти. Приемаме ли го? Ще го изпратя.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Първо да го доредактираме.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ще го изпратя всеки да го погледне, не само които сме тук.

Приключваме анализа до четвъртък след което го качваме също на сайта, за да бъде достъпен. И всички останали отправки, които правим, ги правим с позоваване на това, което е публикувано. Обединяваме ли се около това? Когато пишем до някого, когато започнем да се свързваме с медии, както Стефан го търсят и във Франция, когато публикуваме такива документи, вместо да изпращаме на всички целия документ като приложение, изпращаме един линк от страницата на ЦИК. Тук ни е цялостния анализ.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Доколкото разбрах се съгласихме да върви за машините.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, това е третото за което се съгласихме. Не е подготвен. В момента това е един събран текст. Това са ни трите решения.

Много ви благодаря.

Заривам заседанието.

(Закрито в 15,05 ч.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Румяна Дечева

Стенограф:

Силвия Михайлова